

ЖІНКА У ЗОНІ

Ніби ялинка росте, а хвоїни на кінцях гілочок малинові - не зелені, а ось ця - що це за язва? А може - це сосна? Ні, не сосна, тільки голки якісь дивні, незвичні. Довгі, як у сосни. Невже мутанти? А ось тут, на цій же гілці, короткі... Інна збентежено роззіралася довкола, угледіла ще одну - старшу сосну з рудим, ніби мертвим віттям, яке буває на кладовищах на давніх вінках зужитих...

Чи ти кедр, чи ти сосна, ялинко?

Чи ти знаєш про це сама?..

Не знає. Мовчить. Інна зітхнула...

Так мовчить ні дівча ні жінка.

Згвалтували. Тепер німа...

Глянула на свої руки, подумала, почала витирати їх об казенну амуніцію. "Тепер німа". Це точно. Ступила кілька кроків між бур'яну, невидимою стежкою піднімаючись на пагорб, закричала:

- Роллає, знайшла! Хлопці, вертайте-е-е, хлопці-і!..

Респіратор від подиху залипав у губи, комарі впивалися Інні в скроні, в повіки, жали-

лося - суціль кінєць світу! - він після другого вибуху вже з життям простився!.. А удари від реакторного залу - ніби состав транспортний в енергоблок заганяють!..

І як вони пишаються одне одним: пожежники, електрики, турбіністи - ті, хто лишився (поки що лишився) жити!.. Вони справді зробили неможливе. Хіба можна про це забувати?! Не вони б - ніяких зйомок уже і нас самих не було б. І Києва, і Мінська, і, може, Москви, хтозна... Далі вона, як свідок обвинувачення, боялася й зазирати.

Одійшла на пристойну відстань од кінозйомки, заклапотано зняла ботинок, похитуючись на одній нозі, оглянула тріснуту водянку. Під стерту шкіру набився пісок. Не з-під реактора, але змити тут нічим. Та й додбати ще до автобуса для неї тепер, як довга дорога в дюнах... Зняла другий ботинок - із зердоті зачервонілої щиколотки на землю Чистоголівки впала крапля крові. "Посіяла в зоні квітку з Києва, - подумала Інна приголомшено. - Що ж із неї зійде?.."

З непогамовним виразом досади (усе в мене вічно не як у людей!) діловито висипала пісок з бутсів - хлопці хай працюють, - пошкандибала до автобуса крізь море зелене. Кинула прощальний погляд на ялинку: тримайся! Не піддавайся, сестричко!..

Вони обігнали її з камерою і ще трохи чекали, поки вона, зачерпуючи нові порції піску, чалапала по свіжих незатрамбованих коліях... Їй дуже хотілося викинути геть ці залізні колодки і піти босою по прип'ятській землі, як і годиться ходити на селі у травні. І нічого б не сталося. Стало б її на одне життя, як і всіх інших, а другого ніхто не проживе. Головне, як прожити і як умерти... Краще не в ліжку від ста-

рості, а входячи на блок, в редакцію, піднімаючись на борт корабля...

Просторікувала. А з п'ят сочилася кров, жива кров і пісок чистоголівський у ботинках жадібно набрякав її кров'ю, щемів, догикав їй на кожному кроці, в'їдався у відкриті рани. Це були наче добровільно прийняті мізерні тортури за невидимий не її гріх... Чи ж ходитимуть тут хоча б через безвік босі дитячі ніжки?..

- 15 -

У Зеленому Мисі Інна першою зустріла комендантку корпусу. Та зраділа їй, як рідній, - нарешті можна виговоритись, а то немає ні душі, як у пустелі! Ойкаючи за кожним словом, витрищала очі від нервового збудження, розказала новину.

- Ой же як билися ці двоє! Ніби на смерть одне одного хотіли забити! А все через що?.. Бо цей водій з ХОЯТу! сказав був, зі злом, з такими матюками, що ой!.. - сказав, що як платню їм зменшили, то хай пропадом все пропадає! Каже, хай би й ті три реактори рвонули к чорту, к такій матері, на панські голови!.. Як вони такі, значить, розумні. Ой!.. А цей Грім Небесний з Чорнобиля - він же суціль зарізка! - як почув про ті гроші, що їх мало цьому нелюду, та щоб реактори й ті, що цілі, позривалися, ой, то він як вривав йому, та раз! і другий! - мало душу його дрібну не витрусив! Мов ту грушу трусив! Ой!.. А той, значить, - йому здачі! І зчепилися так, а ніяким залізом не рознімеш. Йй-Богу, думала, повбивають один одного!.. Ну, та обійшлося наче.

"Можеш переночувати. І взагалі..." Було чи причулося Інні?.. Вона вибачилася перед балакучою молодичкою, сказала, що болить голова. Пішла до себе.

Уночі її розбудило серце. Калатало, ніби на сполох. Ліва рука віднімалася, під лопаткою наче стирчав ніж. І нудило немилосердно, голова нещасна розламувалася від болю, як той блок четвертий... Тіло зводило корчі.

Раптом Інна відчула на подушці щось вогке, липке. І на лиці теж... Через силу підвелася, ввімкнула світло. З носа йшла кров.

Уперше за ці п'ять років страшних своїх випробувань Інна злякалася за себе. Пригадала злі, жорсткі слова Олєся. Ось тут і сказані їй. Він і очі звузив нещадно, як татарин з орди Батия. Їй дзвеніло у вухах, відлунувало це жорстоке, безжальне, як вирок трибуналу! "Не слід було їхати в зону після операції!" Не слід було їхати в зону... не слід...

ХОЯТ (рос.) - хранилище отработанного (варіант: отходов) ядерного топлива. Українською в зоні неживане: СВЯП (прим. авт.).

(Далі буде)

Дозиметрист Лідія Михайлівна ПРЯДКО працює на об'єкті «Укриття» з 1991 року.

Фото Миколи ХРІЄНКА.

ли руки, ціла навала їх пікірує на неї, в'ється рій проклятий, сідає на білий намордник. Вона майже з ненавистю зірвала його, почала ним відмахуватись.

Поки оператор приніс, налагодив камеру, Режисер розмірковував, яким планом і звідки краще знімати могилу, поки вони приплуганилися з другого кінця кладовища, вона вже настоялася мовчки над металевим обеліском. З могилами треба бути як перед Богом - тільки наодинці. Тому й у церкву на всілякі декоративні дійства не любила ходити. Стояла сама у цьому лісі. У цілому світі сама. Як над могилою свого синочка...

Сухі пелюстки тюльпанів, розсипані по могилі, перевернуті вітром дві пляшки "ліквідаторської" мінералки свідчили, що не так давно тут були хлопці з ЧАЕС. Може, на другу роковину смерті... Відійшла. зламала гілочку сосни - немає квітів! - устромила в могилу. Скільки ж рентген випромінювало це стражденне тіло?! Сплигло у пам'яті: "Не підходьте, я з реакторного! Брудний..." "Ми не смертники і не штрафбат"... "Я дитдомівська. Нас можна в будь-який штрафбат кинути, і будем стояти на смерть..."

Син Володимира Шашенка Руслан тепер напівсирота. Якою людиною він стане у віці свого батька на цьому полі бою житейському - на полі честі?..

Якщо у тому приміщенні, де працював Шашенко, розірвало труби, а тиск у контурі реактора зростав зі сказаною швидкістю (казали хлопці, п'ятнадцять атмосфер за секунду), то ця радіоактивна пара й окріп були його смертного купілля... І як вони несли його, бідного, через завали понівеченого устаткування, бетону, - чула вона, що із зламаними ребрами, - майже півкілометровим коридором до здоров'я, де нікого не виявилось?.. Це ж достеменний больовий шок, певно, й витримав до "швидкої", до реанімації, до останнього побачення з дружиною, тому що був непритомний... А Паламарчук і Горбаченко, що несли його, ще й від нього дозу взяли чималу...

Знову та пекельна ніч аварії обляює Інну гарячим повітрям, дивиться їй в очі!.. Інна почала згадувати, що саме в той час, коли хлопці знайшли напівпритомного Шашенка, тоді ж на тому полі смерті Перевозченко гукав не догукався другого - Валєру Ходємчука, чийм унікальним надгробком став саркофаг... Сулимов розповідав їй, що як почалися вибухи, стіни ходором ходили, пил стовпом стояв, щєбінка сипалася, та що там щєбінка?! - коловся й розпадався бетон. Мовляв, як поча-

(Продовження. Початок у № 45-64, 67-68, 81-88, 1997 р., № 3-4, 29-34, 39-52, 1998 р.)